

בעניין: רישום ילודים מתרומת ביצית - עתירת המשך לבג"ץ 909/20

העותרים:

1. מיכאל פואה, מראשי תנועת "בוחרים במשפחה" ת.ז. 056625023 מרח' התאנה 11, מצפה נטופה 1529500 נייד 0524202884 דוא"ל mifo5649@gmail.com פקס 0774448311
2. יהודה פואה, יו"ר ארגון "בצלמו" ת.ז. 036989986 מצפה נטופה 1529500 נייד 0523114810 דוא"ל puay10@gmail.com

- נגד -

המשיבים:

1. מדינת ישראל – משרד המשפטים
2. מדינת ישראל - משרד הבריאות
3. עו"ד רז נזרי – המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

כולם על ידי פרקליטות המדינה
רח' צ'אלח אדין 31, ירושלים בפקס: 02-6467011

עתירה למתן צו עשה

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי ולחילופין צו עשה, המופנה אל המשיבים והמורה להם:

לחדול מלבצע תרומת או מכירת ביציות או לחילופין לפרסם תקנות להפעלת מרשם הביציות ולנהל רישום ילודים עבור מי שנולד מתרומת ביצית בהתאם לחוק תרומת ביציות (להלן: "חוק הביציות") תש"ע-2010, ובהתאם להצהרת המשיבים ולהחלטת בית המשפט בבג"ץ 909/20. מצ"ב בנספח 6.

העותרים:

עותר 1 - העותר מראשי תנועת "בוחרים במשפחה" כמפורט בבג"ץ 909/20.

עותר 2 - העותר יו"ר ארגון "בצלמו" כמפורט בבג"ץ 909/20.

המשיבים:

משיב 1 – משרד המשפטים. שר המשפטים הוא הממונה על פי חוק על הסדרת ורישום הילדים והילודים.

משיב 2 – משרד הבריאות. שר הבריאות הוא השר הממונה על פי חוק לביצוע חוק הפונדקאות וחוק הביציות.

משיב 3 – המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, אשר הטיפול בנושא עתירה זו הועבר לטיפולו כפי שיפורט בעתירה.

פתח דבר

1. עתירה זו היא עתירת המשך לעתירה 909/20 בה קבע בית המשפט בסעיף 3. כדלקמן:

"רישום של יילודים לפי פרק ו' (סעיפים 33 ואילך) לחוק תרומת ביציות, תש"ע-2010 (להלן: "החוק").

בנושא זה אכן נקבע בחוק כי על שר המשפטים בהתייעצות עם שר הבריאות לקבוע את פרטי הרישום וצורתו.

רשמנו לפנינו את הצהרת המשיבים כי המאגר על פי סעיף 30 לחוק קיים, כי כבר הוכנה טיוטת תקנות לעניין המרשם על פי סעיף 33 לחוק, וכי המשיבים מתעתדים לקדם את הנושא ולפעול להשלמת הקמתו של המרשם."

בית המשפט, לא מצא לנכון להורות למשיבים ליתן לוח זמנים אך הוסיף שם בהמשך לסעיף 3 לפסק הדין:

"ככל שהמשיבים לא יקדמו את הנושא, טענות וזכויות העותרים עומדות להם."

העותרים פנו למשיבים ובקשו לקבל עדכון בנוגע להתקדמות בנושא בזמן שחלף ממתן פסק הדין, בפנייה צוין כי ככול ופניית העותרים לא תיענה הם יפנו לקבלת סעד מבית המשפט. במענה מיום כ' שבט תשפ"א (2/2/21) עולה כי מאז החלטת בית המשפט לפני למעלה מחצי שנה לא נעשה דבר כדי לקדם את הסדרת רישום היילודים לפי פרק ו' לחוק תרומת הביציות. העותרים סבורים כי מדובר בהתנהלות שערורייתית הגובלת בביזיון החוק ובית המשפט, ומבקשים מבית המשפט ליתן סעד כאמור בראש העתירה.

הרקע העובדתי:

2. ביום כ"ו באב התש"פ (16/8/20) ניתן פסק הדין בבג"ץ 909/20 ובו הצהרת המשיבים כאמור בפסק הדין בג"ץ 909/20 סעיף 3 כדלקמן:

"רשמנו לפנינו את הצהרת המשיבים כי המאגר על פי סעיף 30 לחוק קיים, כי כבר הוכנה טיוטת תקנות לעניין המרשם על פי סעיף 33 לחוק, וכי המשיבים מתעתדים לקדם את הנושא ולפעול להשלמת הקמתו של המרשם."

3. העתירה תשובת המדינה ופסק הדין מצורפים בנספח 6

4. בתאריך כ"ט חשוון תשפ"א (16/11/2021) פנו העותרים למשיבים בבקשה ובדרישה לברר כיצד הם פועלים למימוש החוק ופסק בית המשפט. **מצ"ב כנספח 1.**

5. ביום א' כסלו (17/11/20) נשלחה תשובת לשכת היועץ המשפטי לממשלה ובה הודעה כי הפנייה הועברה לטיפולו של עו"ד רז נזרי - משנה ליועץ המשפטי לממשלה - משיב 3 בעתירה זו. **מצ"ב כנספח 2.**

6. בתאריך כ"ג טבת תשפ"א (7/1/21) נשלחה פניה נוספת ובראשה הכותרת "מיצוי הליכים". **מצ"ב כנספח 3.** בפניה זו הודגשה חובת המשיבים לענות לעותרים בהתאם לחוק לתיקון סדרי המינהל תשי"ט-1958 סעיף 2. כמו כן הובהר למשיבים כדלקמן:

"במידה ופנייתנו זו לא תענה עד ח' שבט תשפ"א (21/1/21) נראה בכך הודאה כי לא נעשה דבר ונאלץ לפנות לבקש סעד מבית המשפט למימוש ההחלטה"

7. בתאריך כ' שבט תשפ"א (2/2/21) קיבלו העותרים את תשובתו של משיב 1 **מצ"ב כנספח 4** ומתשובתו עולה כי מאז החלטת בית המשפט לפני למעלה מחצי שנה לא נעשה דבר. יתרה מזו בסיום התשובה נכתב

"כי בכל מקרה ידועה לנו החשיבות של הסדרת נושא הרישום ותיקון התקנות בעניין זה, ובהתאם לעומסי העבודה ולסדרי העדיפויות בתקופת הקורונה נמשיך לקדם את הנושא"

הוא אומר שעד למתן התשובה לא נקבעה תוכנית עבודה או לוח זמנים או כל דבר אחר שהמשיבים יכלו להציג כצעד לקידום הטיפול בנושא, וגם מבחינה עתידית אין שום יעד כזה למעט הצהרה חלולה על ההכרה בחשיבות העניין.

8. ב-ט' אדר תשפ"א (21/2/21) שלחו העותרים מכתב התראה נוסף **מצ"ב כנספח 5** בו הבהירו העותרים כי "חוסר המעש עד עתה מהווה עילה לפניה לבית המשפט" הוסיפו העותרים בסעיף 5 למכתב כי: "יחד עם זאת על אף האמור לעיל, ועם תחילת פתיחת המשק והיציאה ממשבר הקורונה, אנו מבקשים בשלב זה לא לערב את בית

המשפט ומבקשים ומצפים לקבל מכם בתוך 14 יום, לוח זמנים סביר לפתרון הכשל החמור של אי הרישום בהתאם לחוק." 9. עד למועד הגשת עתירה עברו 21 והעותרים לא קבלו כל התייחסות לפניה זו.

טענות העותרים

10. העותרים יטענו כי בעתירה זו הם משמשים כפה לילדים רבים שזכויות בסיסיות שלהם לרישום מסודר וברור של הוריהם הטבעיים מופר ברגל גסה מזה 10 שנים בניגוד לחוק.

11. בסעיף 7 באמנת לזכויות הילד מופיעה זכות הילד להירשם תיכף לאחר לידתו, להכיר את הוריו ולהיות מטופל על ידם.

"הילד יירשם תיכף לאחר לידתו ותהיה לו מלידתו הזכות להיקרא בשם, הזכות לקבל אזרחות, וככל האפשר הזכות להכיר את הוריו ולהיות מטופל על ידם".

12. העותרים יטענו כי כישלון אי הרישום מהווה נזק בלתי הפיך עבור אותם ילדים אשר עבורם חוקקה חובת הרישום. כאשר ילדים אלו יעמדו בפני צורך לברר את המידע אודות הוריהם הביולוגים מכל סיבה שהיא, לא תהיה להם שום אפשרות לעשות זאת כיוון שהמדינה עומדת ברשלנותה ומסרבת לקיים את החוק.

13. העותרים יטענו כי במשך למעלה מחצי שנה מאז החלטת בבג"צ בתיק 909/20 המשיבים לא עשו שום צעד ובוודאי לא צעד משמעותי לקידום הפעלת מאגר הרישום כפי שמחייב חוק הביציות וכפי שהם הצהירו שיעשו, כאמור בסעיף 2 לעתירה זו.

14. העותרים יטענו כי המחדל של המשיבים וחוסר המעש שלהם יחד עם חוסר המענה מטעמם לפניה האחרונה של העותרים מעידים על זלזול המשיבים הן בהכרתם בחשיבות ובדחיפות של הקמת מאגר הרישום כמחויב בחוק ובצורך להגן על הילודים מביציות אלו, והן בהחלטת בית המשפט.

15. העותרים יטענו כי הזמן הרב שחלף - למעלה מחצי שנה ממתן פסק הדין יחד עם חוסר המעש והמענה של המשיבים, עונה להגדרה של פסק הדין 909/20 "ככל שהמשיבים לא יקדמו את הנושא" ומכאן קמה גם הזכות לתביעה "טענות וזכויות העותרים עומדות להם." כאמור בסעיף 1 לעתירה זו.

16. העותרים סבורים כי התנהלות המשיבים גובלת בביזיון בית המשפט, אך בשל מגבלת הפרשנות לחוק בזיון בתי המשפט ביחס למעמדה של המדינה בחובת חוק זה, הם מגישים בשלב זה בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט. יחד עם זאת סבורים העותרים כי מבחינה מהותית מדובר בביזיון בית המשפט, ועל בית המשפט להשתמש בכלים העומדים ברשותו במקרה זה במתן צו על תנאי לחדול מלבצע תרומת או מכירת

ביציות כל זמן שלא הוסדר הרישום במאגר בהתאם לחוק. או לחילופין לחייב את המשיבים לפרסם לוח זמנים לפרסום התקנות ולהפעלת מאגר הרישום בתוך 30 יום. 17. אשר על כן, מבקשים העותרים מבית המשפט ליתן צו על תנאי המורה למשיבים לחדול מלבצע תרומת או מכירת ביציות עד להסדרת המאגר והפעלתו או לחילופין לפרסם תקנות להפעלת מרשם הביציות ולנהל רישום ילודים עבור מי שנולד מתרומת ביצית בהתאם לחוק תרומת ביציות (להלן: "חוק הביציות") תש"ע-2010, לא יאוחר מ-30 יום.

18. מאחר ומדובר במחדל הפוגע יום יום בילדים ובילודים חדשים, מבקשים העותרים מבית המשפט לפעול באופן מידי ובלוחות זמנים קצרים.

19. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים.

20. עתירה זו נתמכת בתצהירו של עותר 1 המצורפת לעתירה זו.

21. מן הדין ומן הצדק להיעתר למבוקש בעתירה זו.

עותר 2
יהודה פואה

עותר 1
מיכאל פואה

כ"ט חשוון תשפ"א
16/11/2020

ביה

לכבוד

1. מנהל בתי המשפט
2. מדינת ישראל – משרד המשפטים
3. מדינת ישראל – משרד הבריאות
4. היועץ המשפטי לממשלה

כולם באמצעות פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466305; פקס: 02-6467011

הנדון: רישום יילודים לפי חוק תרומת ביציות

1. בפס"ד בג"ץ 909/20 מיום כ"ו אב התש"ף (16/8/2020) נקבע כי על המשיבים לנהל טרשם כאמור בסעיף 33 לחוק תרומת הביציות.
2. המשיבים המכותבים למכתב זה הצהירו בפני בית המשפט כי הם פועלים להשלמת הקמת המרשם.
3. בית המשפט אף קבע שככל שהמשיבים לא יקדמו את הנושא, טענות וחכיות העותרים עומדות להם.
4. היות ועברו שלשה חודשים ממתן פסק הדין והצהרתכם כאמור, אבקש לקבל פירוט לגבי הצעדים שנקטו על ידי המשיבים, כדי לקיים את המחוייב על פי החוק.

בברכה ובתודה

מיכאל פואה

פקס: 077-4448311

דוא"ל: mifo5649@gmail.com

1

לשכת היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, א' כסלו תשפ"א
17 נובמבר 2020

מס' מסמך: 004-99-2020-026865
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד

מר מיכאל פואה

באמצעות הדוא"ל: mifo5649@gmail.com

שלום רב,

הנדון: רישום יילודים לפי חוק תרומת ביציות
סמך: מכתבך מיום 17 נובמבר 2020

הריני לאשר בזאת כי מכתבך שבנדון התקבל בלשכתנו ביום 17/11/2020.

לאחר עיון בפנייתך היא הועברה לטיפולו של עו"ד רז נורי - משנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט חוקתי-ציבורי).

לברור ניתן לפנות לטלפון 073-3925549.

למען הסר ספק, יובהר כי אין באמור משום חיווי דעה או נקיטת עמדה באשר לפנייה, לגופה.

בכבוד רב,

אוריאל מיכאלי שם-טוב
ראש לשכת היועץ המשפטי לממשלה

העתק (בצירוף הפניה): עו"ד רז נורי - משנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט חוקתי-ציבורי).

כ"ג טבת תשפ"א
7/1/2021

ב"ה

לכבוד

1. מדינת ישראל – משרד המשפטים
2. מדינת ישראל – משרד הבריאות
3. עו"ד רוז נזרי - משנה ליועץ המשפטי לממשלה

הנדון: רישום יילודים לפי חוק תרומת ביציות - מיצוי הליכים

1. בתאריך כ"ט חשוון תשפ"א (16/11/2021) פנינו אליכם בבקשה ובדרישה לברר כיצד אתם פועלים למימוש פסק הדין בבג"ץ 909/20 מיום כ"ו אב התש"ף (16/8/2020) בו נקבע כי עליכם לנהל מרשם כאמור בסעיף 33 לחוק תרומת הביציות.
2. התשובה היחידה שקיבלנו היא מלשכת היועץ המשפטי לממשלה מיום א' כסלו (17/11/20) היא כי הפנייה הועברה לטיפולו של עו"ד רוז נזרי - משנה ליועץ המשפטי לממשלה.
3. היות ובית המשפט אף קבע שככל שהמשיבים לא יקדמו את הנושא, טענות וזכויות העותרים עומדות להם.
4. בחוק לתיקון סדרי המינהל תשי"ט-1958 סעיף 2 נקבע כי עובד ציבור שנתבקש בכתב להשתמש בסמכות שניתנה לו על פי דין, יחליט בבקשה וישיב למבקש בהקדם אך לא יאוחר מ- 45 יום.
5. מפנייתנו אליכם כאמור בסעיף 1 עברו מעל 45 יום. למותר לציין שבמקרה דגן חוסר התגובה בזמן הקבוע בחוק, מעיד על חוסר מעש וזלזול בהתחייבותכם בפני בית המשפט הגבוה להסדרת רישום יילודים לפי פרק ו' לחוק תרומת ביציות.
6. בהחלטת בית המשפט בסעיף 3 קבע בית המשפט ש"ככל שהמשיבים לא יקדמו את הנושא, טענות וזכויות העותרים עומדות להם"
7. מאז החלטת בית המשפט עברו כמעט חמישה חודשים ואנו מבקשים לדעת מה

הפעולות שנעשו כדי לממש את החלטת בית המשפט, ומה הלוח הזמנים הצפוי להפעלתו.

8. במידה ופנייתנו זו לא תענה עד ח' שבט תשפ"א (21/1/21) נראה בכך הודאה כי לא נעשה דבר ונאלץ לפנות לבקש סעד מבית המשפט למימוש ההחלטה.

בברכה

יהודה פואה

מיכאל פואה

פקס: 077-4448311

דוא"ל: mifo5649@gmail.com

מדינת ישראל
משרד המשפטים

ייעוץ וחקיקה
(המחלקה למשפט ציבורי – חוקתי)
ירושלים: יום שלישי כ"ב שבט תשפ"א
02 פברואר 2021

לכבוד
מיכאל פואה
יהודה פואה
מרכז אחוזה
באמצעות הדוא"ל: mifo5649@gmail.com

שלום רב,

הנדון: רישום יילודים לפי חוק תרומת ביציות
סמך: פנייתכם למשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-חוקתי) מיום 07/01/2021

פנייתכם שבסמך הועברה לטיפול:

בפנייתכם אתם מבקשים לקבל עדכון אודות התקדמות עבודת המשרד בנושא הסדרת רישום יילודים לפי פרק ו' לחוק תרומת ביציות, התש"ע-2010 (להלן: "החוק").

נושא ניהול המרשם כאמור, מצוי בטיפולנו ולפני תחילת מגפת הקורונה החלה עבודת מטה לגיבוש טיוטה לתקנות שיסדירו את אופן ניהול המרשם. עם תחילתה של מגפת הקורונה משרד הבריאות והח"מ העוסק בתחום דיני הבריאות ביעוץ וחקיקה, מצויים מטבע הדברים בעומס עבודה רב שמעכב את גיבוש טיוטת התקנות בנושא המצריך עבודה משותפת ומאומצת.

בכל מקרה, ידועה לנו החשיבות של הסדרת נושא הרישום ותיקון התקנות בעניין זה, ובהתאם לעומסי העבודה ולסדרי העדיפויות בתקופת הקורונה נמשיך לקדם את הנושא.

בברכה,

שי סומך, עו"ד
ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי)

טי אדר תשפ"א
21/2/2021

בי"ה

לכבוד

עו"ד שי סומך
יעוץ וחקיקה
משרד המשפטים

הנדון: רישום יילודים לפי חוק תרומת ביציות - מוצוי הליכים פניה שניה

1. קיבלנו את תשובתך מיום כ' שבט תשפ"א (2/2/21). מתשובתך עולה כי מאז פרץ מחלת הקורונה לפני כשנה לא נעשה דבר כדי לקדם את הסדרת רישום היילודים לפי פרק ו' לחוק תרומת הביציות.
2. היות ובית המשפט קבע שככל שהמשיבים לא יקדמו את הנושא, סענת וחכויות העותרים שמדות להם.
3. והיות ולא הצגתה שום פעולה שעשיתם במהלך החצי השנה האחרונה מאז ההחלטת בית המשפט, וכן לא הצגתה שום לוח זמנים לכל פעולה עתידית, אנו רואים בתשובה זו זלזול בהתחייבותכם בפני בית המשפט הגבוה להסדרת רישום יילודים לפי פרק ו' לחוק תרומת ביציות.
4. אנו סבורים כי חוסר המעש עד עתה מהווה עילה לפניה לבית המשפט בהתאם לאמור בסעיף 2 למכתב זה.
5. יחד עם זאת על אף האמור לעיל, ועם תזלזלת פתיחת המשק והיציאה ממשבר הקורונה, אנו מבקשים בשלב זה לא לערב את בית המשפט ומבקשים ומצפים לקבל מכס בתוך 14 יום, לוח זמנים סביר לפתרון הכשל החמור של אי הרישום בהתאם לחוק.
6. למותר לציין שבמידה ולא נענה נאלץ לפנות לבית המשפט כדי לקבל סעד זה.

בברכה

יהודה פואה

מיכאל פואה

פקס: 077-4448311

דוא"ל: mifo5649@gmail.com

בבית המשפט הגבוה לצדק

בירושלים

בג"ץ 909/20

בעניין: רישום ילודים מתרומת ביצית ומצו הורות

העותרים:

3. מיכאל פואה, מראשי תנועת "בוחרים במשפחה" ת.ז. 056625023

מרח' התאנה 11, מצפה נטופה 1529500

נייד 0524202884 דוא"ל mifo5649@gmail.com פקס 0774448311

4. יהודה פואה, יו"ר ארגון "בצלמו" ת.ז. 036989986

מרח' בני ישראל 11/16, עפולה

נייד 0523114810 דוא"ל puay10@gmail.com

- נגד -

המשיבים:

4. מנהל בתי המשפט השופט יגאל מרזל

5. מדינת ישראל – משרד המשפטים

6. מדינת ישראל - משרד הבריאות

7. עו"ד אביחי מנדבליט – היועץ המשפטי לממשלה

כולם על ידי פרקליטות המדינה

רח' צ'אלח אדין 31, ירושלים בפקס: 02-6467011

עתירה למתן צו עשה

מוגשת בזאת עתירה למתן צו עשה, המופנה אל המשיבים והמורה להם:

לנהל רישום ילודים עבור מי שנולד מתרומת ביצית בהתאם לחוק תרומת ביציות (להלן: "חוק הביציות") תש"ע-2010, וכן, לנהל רישום מסודר במקרים בהם ניתן צו הורות או צו הורות פסיקתי בהתאם לחוק הסכמים לנשיאת עוברים (להלן: "חוק הפונדקאות") תשנ"ו-1996.

העותרים:

עותר 1 אזרח מדינת ישראל מראשי תנועת "בוחרים במשפחה" - ארגון חברתי שהוקם על ידי מכון 'אחוזה' ושם לו למטרה לחזק ולקדם את ערכי המשפחה בחברה ובמדינה, מול מגמות הפירוק של התא המשפחתי בארץ ובעולם.

עותר 2 אזרח מדינת ישראל יו"ר ארגון "בצלמו" - ארגון זכויות אדם ברוח יהודית. למד קורס "יחסי הורים וילדים בראי דיני החוזים" אצל ד"ר יחזקאל מרגלית במכללת נתניה, נחשף לרפורמה במבנה המשפחתי המתחוללת במדינת ישראל בשנים האחרונות והחליט להגן על זכויות ילדים להורים טבעיים.

המשיבים:

משיב 1 – מנהל בתי המשפט השופט יגאל מרזל. הממונה מטעם משרד המשפטים על ניהול רישום הילדים והילודים כאמור בסעיף 10 לעתירה זו.

משיב 2 – משרד המשפטים. שר המשפטים הוא הממונה על פי חוק על הסדרת ורישום הילדים והילודים כאמור בסעיפים 6-7 לעתירה זו.

משיב 3 – משרד הבריאות. שר הבריאות הוא השר הממונה על פי חוק לביצוע חוק הפונדקאות וחוק הביציות.

משיב 4 – היועץ המשפטי לממשלה.

פתח דבר:

העותרים אב ובנו פעילי ציבור העוקבים זה שנים אחר פעילותם של ארגונים שונים הפועלים לפירוק התא המשפחתי וחדירת השפעתם למערכות המדינה. העותרים פועלים בכל דרך חוקית על מנת לשמר ולחזק את התא המשפחתי המהווה אבן היסוד לכל חברה בריאה, ולמנוע כל פעילות המובילה לדעתם לפירוקו. במסגרת זאת, נחשפו העותרים למידע בדבר אי מילוי הוראות החוק על ידי המשיבים בדבר רישום ילודים מביצית מופרת על פי חוק הביציות, ורישום הורות לילדים באמצעות "צו הורות" ו- "צו הורות פסיקתי" בפנקס המנוהל באחריות משרד המשפטים. למותר לציין כי אי מילוי הוראות החוק פוגע בזכות יסוד של ילדים וילודים. המידע אודות ההורות הביולוגית של אדם, הוא מידע בעל ערך שאי אפשר שלא להפריז בחשיבותו. מדובר במורשת הגנטית שהוא נושא, בקשרי הדם לאחיו ואחיותיו ובסיפור שהביא אותו לעולם. במצבים מסוימים מאפשר החוק להפריד בין ההורה הביולוגי לילדו, אך יחד עם זאת הקפיד המחוקק לשמר את המידע, כך שבמידת הצורך או כשהילד יתבגר ויהיה מעוניין בכך, תהיה לו האפשרות בכפוף לתנאים המוגדרים בחוק להיחשף למידע זה. אי רישום המידע מונע מילדים את האפשרות לממש את זכותם הטבעית לדעת מי הם הוריהם. העותרים פנו למשיבים האחראים על ביצוע הוראות החוק, בבקשה ובדרישה לפעול לתיקון המצב. לאחר שלא נענו, לא מצאו העותרים אפשרות אחרת אלא לעתור לבית

המשפט העליון על מנת שיכפה על המשיבים לקיים את הוראות החוק, כדי למנוע את המשך הפגיעה בילדים ובילודים.

זכות העמידה:

1. העותרים הינם פעילי ציבור, והם עומדים בראש תנועות ציבוריות הפועלות בתחום המשפחה, שמירת החוק ושמירת זכויות הפרט, הם רואים עצמם כשליחי הציבור וכמי שהוגדרו בפסיקת בית המשפט 'תובע ציבור'.
2. בבג"ץ 217/80 התייחס השופט ח. כהן לסוגית זכות העמידה של התובע הציבורי וכתב:
"חובתו של בית המשפט היא להשליט את החוק, וכשמזדמנת לו לבית המשפט ההזדמנות לקיים חובתו שלו, לא ישתמט מלקיימה ולא יחשוך עצמו מן הדין אך משום טיב ציבוריותו של עותר פלוני שהתייצב לפניו."
3. הוסיף לדבריו השופט א. ברק:
"גם עותר ללא אינטרס ספציפי, אך בעל אינטרס כללי שהמינהל יפעל כדין, מקים סכסוך בינו לבין המינהל, ואם בידי הכלים והמידע הראוי, הוא עשוי ליצור תשתית עובדתית ראויה המספקת להכרעה שיפוטית לפני בית המשפט"
- "כמובן, האורגן השיפוטי אינו פועל מיוזמתו הוא, ועליו להיות מופעל על ידי עותר. אך במקום שעותר ניצב לפני בית המשפט, אין בודקים בציבוריותו, ובלבד שהצדק דורש התערבותו של בית המשפט."**
4. ראוי לציין, כי גם השופט לזין שחלק על דברי חבריו בעניין הרחבת זכות העמידה, הסכים כי במקום בו מצאנו חובה החלה על השלטון אזי קיימת זכות עמידה ליחיד הציבור:
- "נשאלת השאלה כלפי מי מוטלת החובה; אם מוטלת כלפי כל אחד מיחיד הציבור, כי אז קמה לו, לכל יחיד, ה"זכות" – במובן הרחב – לעותר לאכיפתה"**
5. היות ובעתירה זו נטען כי הרשויות אינן ממלאות את חובתן החוקית. אשר על כן, קמה לעותרים הזכות לתבוע מהרשויות את מילוי חובתם. למעלה מן הצורך יטענו העותרים כי אלמלא תינתן לעותרים זכות העמידה, יופקרו אלפי הילדים והילודים אשר זכותם נרמסת יום יום על ידי המשיבים, ואין מי שיטען בשמם. אין דוגמה טובה יותר לזכות עמידתו של התובע הציבורי מאשר מקרה זה.

הרקע המשפטי:

6. סעיף 16 לחוק הפונדקאות קובע כדלהלן:

רישום בפנקס

16. (א) צו (הורות) לפי סעיפים 11, 13 או 14 יירשם בפנקס שינוהל בידי רשם שימנה שר המשפטים.

(ב) פרטי הרישום וצורתו ייקבעו בתקנות שיתקין שר המשפטים באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

(ג) הוראות סעיף 30 לחוק אימוץ ילדים, תשמ"א-1981, יחולו לענין זה בשינויים המחוייבים.

7. כך גם, בסעיף 33 לחוק הביציות נקבע:

מרשם היילודים

33. הרשם שמונה לפי הוראות סעיף 29 לחוק אימוץ ילדים (בחוק זה – הרשם) ינהל מרשם שיכלול מידע שהועבר אליו לפי הוראות סעיף 34, וכן מידע כאמור בסעיף 35(א)(1); פרטי הרישום וצורתו ייקבעו על ידי שר המשפטים לאחר התייעצות עם השר.

8. סעיף 5 לתקנות **הסכמים לנשיאת עוברים** – התשנ"ח-1198, קובע:

8. בית משפט שנתן צו הורות או צו, יעביר לרשם, בתוך 15 ימים מיום מתן צו ההורות או הצו, תעודה מאת השופט שנתן את צו ההורות או הצו שבה יפורטו אותם פרטים שרישומם נדרש בפנקס.

9. העולה מלשון החוק האמורה בסעיפים 6-8 לעיל, כי בכל מקרה בו מופקעת ההורות הביולוגית ונרשמת הורות משפטית, מחייב החוק והתקנות רישום מסודר אודות סיפור חייו של הילד או הילוד בפנקס מתאים בידי הרשם הממונה על ידי שר המשפטים.

10. בתשובה לבקשת חופש המידע תיק מס' 19-0403-2015 (מצ"ב כנספח 1) מטעם משרד המשפטים בסעיף 2. נכתב כדלקמן:

"הריני להשיבך כי הרישום אינו נערך בפועל על ידי משרד המשפטים, כי אם על ידי גורם ייעודי השייך להנהלת בתי המשפט"

העולה מתשובה זו כי הגורם האחראי לניהול פנקסי הרישום בדבר ילדים וילודים בכל מקרה שמופקעת מהם ההורות הביולוגית הינו משיב 1.

11. החל משנת תשע"ד - 2014, מעת מתן פסק הדין בבג"ץ 659/11 הוסכמה על ידי משיב 4 האפשרות למתן 'צו הורות פסיקתי'. וכך בסעיף 24 בדברי השופטת נאור בפסק הדין:

"בעמדתו העדכנית של היועץ המשפטי לממשלה המונחת לפנינו, הבהירו המשיבים כי עד שיוסדר נושא פונדקאות חו"ל בחקיקה, הם מוכנים להסתפק ב"צו הורות פסיקתי" שיינתן בבית המשפט לענייני משפחה, במקום צו אימוץ לפי חוק האימוץ. המשיבים הביעו אמנם הסתייגות מן השימוש בביטוי "צו הורות", אותו יש לייחד לגישתם להליכי פונדקאות המתנהלים בישראל תחת פיקוח המדינה, אולם הסכימו כי ניתן להשתמש בכינוי זה עד להסדרת הנושא בחקיקה".

12. בתקציר דו"ח הצוות המקצועי לבחינת התנאים לצו הורות פסיקתי שהוקם בשנת תשע"ח - 2018 על ידי שר הרווחה חיים כץ, (להלן: "הצוות המקצועי") בעמודים 6-7 נכתב כדלקמן:

"בהתאם לקביעת המחוקק, הסדרה משפטית של הורות, לרבות בהעדר קשר גנטי או ביולוגי, אפשרית באמצעות צו אימוץ או צו הורות מכוח חוק הפונדקאות. מתוך הבנת המדינה כי קיימים מצבים ייחודיים שבבסיסם הבאת ילד לעולם מתוך כוונה משותפת ולאחר תכנון משותף, הוחלט בשנים האחרונות כאמור לאפשר הסדרה לאוכלוסייה ספציפית כמפורט גם בהליך מקוצר יותר, דהיינו באמצעות צו הורות פסיקתי (וזאת בשלב הביניים ועד שהמחוקק יאמר את דברו). יודגש, כי על אף העובדה שהליכים למתן צו הורות פסיקתי אינם מעוגנים בדבר חקיקה, הסדרת מעמדו של בן או בת הזוג של ההורה הביולוגי באמצעות צו הורות פסיקתי איננה רברסיבילית, ככלל, והיא מחייבת מרגע קבלת הצו בכלל החובות כלפי הקטין, כמו גם הזכויות".

"ודוק, צו הורות פסיקתי נועד למצבים הספציפיים שצוינו לעיל, ואין לראות בו הסדר שיורי לכינון יחסי הורות בכל מצב שאיננו מוסדר בחוק, או כדי לעקוף את ההסדרים החוקיים הקיימים ליצירת הורות".

13. באמנה לזכויות הילד סעיף 7, מופיע כדלקמן:

"הילד יירשם תיכף לאחר לידתו, ותהיה לו מלידתו הזכות להיקרא בשם, הזכות לקבל אזרחות, וככל האפשר הזכות להכיר את הוריו ולהיות מטופל על ידם".

הרקע העובדתי

14. בתשובה לבקשת חופש המידע מטעם הנהלת בתי המשפט פ- 211/2019 (מצ"ב כנספח 2) בסעיף 3. נכתב כדלקמן:

"אין ברשותנו את המידע המבוקש אודות מספר הילודים שנרשמו במרשם תרומת ביצות, התש"ע-2101, שכן בעניין זה, לא התקבל דיווח להנהלת בתי המשפט"

יחד עם זאת, מסעיף 2 בתשובה הנ"ל עולה כי אכן קיים מרשם ילודים, אך בו רשומים רק היילודים בהתאם לחוק הפונדקאות.

15. בתשובה לבקשת חופש המידע מטעם הנהלת בתי המשפט פ – 182/2019 (מצ"ב כנספח 3) בסעיף 2. נכתב ביחס לקבלת מספר צווי הורות שנתנו בין השנים 2010 - 2019 בסעיף א' למענה:

"המידע המבוקש מצריך עיבוד ועריכה של נתונים קיימים אשר אינם מקבלים ביטוי סטטיסטי במערכות המחשוב של הרשות השופטת ואינו מתייחס למידע כפי שהוא מצוי בידי הרשות הציבורית...".

ובסעיף ב' בפסקה השנייה נוסף:

"... למעלה מן הצורך, נוסף ונציין כי איסוף הנתונים מתוך תיקי בתי המשפט ועריכתם בהתאם באופן המבוקש מצריך הקצאת משאבים...".

16. העולה מתשובה זו כי אין בידי הנהלת בתי המשפט פנקס רישום מסודר של צווי ההורות שניתנו על ידי בית המשפט בהתאם למתחייב בחוק ובתקנות.

17. ביום א' שבט תש"פ (27/1/2020) קיבלו העותרים תשובה מהנהלת בית המשפט פ- 268/2019 (מצ"ב כנספח 4) ביחס למספר צווי ההורות שנתנו בין השנים תשע"ד-תש"פ. בתשובה מופיע פירוט ביחס לכל שנה והסך הכולל הוא 467 ילדים הרשומים תחת צו הורות.

18. ביום כ"ה תשרי תש"פ (24/10/19) בתשובה שקיבלו העותרים מרשות האוכלוסין וההגירה (מצ"ב כנספח 5) ביחס למספר הילדים שנרשמו בישראל לשני אבות או שתי אימהות, מופיע פירוט ביחס לשנים 2014-2018. הסך המספרי הכולל לפי דו"ח זה הינו: 1,201 ילדים מהם: 50 ילדים להם שני אבות (עמודה הורים זכר-זכר) ו- 1,151 ילדים להם שתי אימהות (עמודה הורים נקבה-נקבה).

19. ביום כ"א כסלו תש"פ (19/12/19) פנו העותרים אל המשיבים בבקשה ובדרישה (מצ"ב כנספח 6) לפעול לתיקון המצב ולהסדיר את רישום צווי ההורות הפסיקתי והילודים באמצעות תרומת ביצות בהתאם לחוק.

20. לאחר שחלפו 30 ימים והמשיבים לא ענו כלל לבקשת העותרים, שלחו העותרים מכתב התראה נוסף בתאריך כ"ג טבת תש"פ (20/1/20) (מצ"ב כנספח 7), כותרת המכתב מדברת בעד עצמה "הנדון: מרשם ילודים - מיצוי הליכים". במכתב זה שבו העותרים על דרישתם והבהירו:

"היות ומדובר בסוגיה בעלת חשיבות מהמדרגה הראשונה. והיות ומדובר בהגנה על זכויותיהם של מי שאין להם יכולת להגן על עצמם. אנו מבקשים כי תבהירו בהקדם האפשרי ולא יאוחר מיום ט' שבט תש"פ (4/2/2020) כיצד בכוונתם לפעול בסוגיה זו."

העותרים אף הבהירו כי במידה ולא תתקבל תשובת המשיבים יפעלו העותרים בכלים המשפטי כדי לתקן עוולה זו.

21. עד למועד הגשת עתירה זו, לא התקבלה מהמשיבים כל תשובה בעניין הפניות המוזכרות לעיל בסעיפים 19 - 20.

טענות העותרים:

22. העותרים יטענו כי חובת הרישום של פרטי ההורות הביולוגית אינה רק חובה חוקית כפי שהוכיחו בסעיפים 8-9 לעתירה זו, אלא זכות יסוד של כל אדם הזכאי לדעת מהי המורשת והסיפור הביולוגי אותו הוא נושא. גם אם בנסיבות מסוימות בית המשפט סבור כי מן הראוי להסתיר מידע זה מקטין, כפי שקורה במקרי אימוץ. הרי תמיד קיימת האפשרות לחשיפת מידע קריטי וחיוני זה, כאשר הקטין יגדל ויהפוך לבגיר, כפי שמפורט בחוק האימוץ. סיכם את המצב החוקי השופט ח. מלצר בפסק הדין בבג"ץ 566/11 סעיף 4:

"ואכן אף "בחיים הריאליים" – הילד (ולימים – מי שהפך לבגיר) מתעניין לא- פעם לדעת מיהם הוריו הביולוגיים והאם ההורים היו "טבעיים", או "משפטיים". – החוק בישראל הקנה זכות זו לדעת – למי שהפך לבגיר, דהיינו בעת הגיעו לגיל 18 ראו: סעיף 30 (ב) לחוק האימוץ; סעיף 16 לחוק לנשיאת עוברים. לצורך זה הוקמו גם מרשמים שונים מתאימים, והנה כאן – אם תירשם הורות "כללית" במרשם האוכלוסין, כמבוקש על ידי העותרים, ללא ציון במרשם כלשהו (אפילו כזה שאיננו מרשם האוכלוסין) מיהו "ההורה הביולוגי" ומיהו ה"הורה המשפטי" – לא יוכל אף אדם גם בעתיד לקבל מידע חיוני....התנהלות שכזו סותרת את "עקרון טובת הילד", ואת "תקנת הציבור" "

23. לא זו אף זו, פעמים שלמידע זה יש ערך משמעותי מאוד וכך ממשיך השופט מלצר באותו סעיף בפסק הדין:

"נוכח מהותיות רבת-פנים זו של רישום ההורות – המחוקק הישראלי (ואף הפסיקה) – כל אימת שטיפלו ב"הורות משפטית" ראו לנכון להסדיר סוגיות שונות הכרוכות בה (כולן, או חלקן) במישורי: הבריאות (התמונה הגנטית הנדרשת ולו לצורך איתור מחלות וריפוי), דיני משפחה (לרבות חובת מזונות) וירושה, דיני איסור והיתר לענייני נישואין וגירושין, ניהול מרשם (ממנו ניתן לדלות, בעת הצורך, פרטים רלבנטיים), דיני סודיות, גילוי ופרסום ועוד."

24. אי אפשר שלא להפריז בחשיבות מידע זה, העשוי להיות משמעותי עד כדי הצלת נפשות במקרה של אירוע רפואי התלוי במידע גנטי, או כאשר קיים צורך בתרומה מקרוב משפחה ביולוגי.

25. יתרה מזאת, מידע זה עשוי להיות משמעותי למי שאינו רוצה לשאת את אחותו מאבי או מאמו בלא ידיעתו ולהיכשל בגילוי עריות.

26. תשובת משיב 1 כאמור בסעיף 13 לעתירה זו כי אין ברשותו את המידע המבוקש אודות מספר הילודים שנרשמו במרשם תרומת ביציות, התש"ע-2101, שכן, בעניין זה, לא התקבל דיווח להנהלת בתי המשפט. מדובר בהודאה ברורה כי המשיבים לא מבצעים את הוראות החוק ביחס לילודים מתרומת ביציות כנטען בעתירה זו ועל בית המשפט להורות להם לנהל ולקיים את הרישום בצורה מסודרת.

27. בסעיף 18 לעתירה זו הביאו העותרים את תשובת משרד הפנים ביחס למספר הנרשמים כילדים לשני אבות או שתי אימהות. למותר לציין כי רישום של שני אבות או שתי אימהות מפקיע הורות ביולוגית של אם או אב בהתאמה ומחייב 'צו הורות' או 'צו הורות פסיקתי'. הצלבת הנתונים שבין משרד הפנים המדווח על סה"כ 1,201 הרשומים כמי שהיו אמורים להירשם במרשם של 'צו הורות' בשנים 2014-2018 אל מול 467 הרשומים

בפנקס הנהלת בתי המשפט על פני תקופה ארוכה יותר (תשע"ד-תש"פ) מעיד על פער של לפחות 734 ילדים שקבלו צו הורות פסיקתי ולא נרשמו כחוק אצל הרשם בהנהלת בתי המשפט. מוכח אם כן בעליל כי המשיבים כשלו כישלון חרוץ במילוי חובתם החוקית.

28. העותרים יטענו כי היות ו-צו הורות פסיקתי נוצר על ידי פסיקת בית המשפט, על מנת למלא חלל חוקתי הקיים לדעת בית המשפט ביחס לפונדקאות חו"ל. והיות וצו זה נלמד מ- 'צו ההורות' בחוק ההסכמים לנשיאת עוברים. לא יעלה על הדעת כי 'צו ההורות הפסיקתי' יהיה קל מ- 'צו ההורות' החוקי, מבחינת דרישת הרישום. אשר על כן, התקנות לרישום 'צו ההורות' כפי שמופיעות בתקנות כאמור בסעיף 8 לעתירה זו חלות מקל וחומר ב-'צו הורות פסיקתי'.

29. למעלה מן הצורך, יוסיפו העותרים כי גם "הצוות המקצועי" כפי שהובאו דבריו בסעיף 12 לעתירה זו ציין כי ההסכמה למתן 'צו הורות פסיקתי' נועד ליתן פתרון זמני עד לפתרון חקיקה, אולם **אין בהסדר זה כדי לעקוף את ההסדרים החוקיים הקיימים ליצירת הורות.**

לא זו אף זו, בסעיף 7 באמנת לזכויות הילד שהובאה בסעיף 13 לעתירה זו, מופיעה זכות הילד להירשם תיכף לאחר לידתו, להכיר את הוריו ולהיות מטופל על ידם. "הילד יירשם תיכף לאחר לידתו ותהיה לו מלידתו הזכות להיקרא בשם, הזכות לקבל אזרחות, וככל האפשר הזכות להכיר את הוריו ולהיות מטופל על ידם."

בצו הורות שניתן לפעמים חודשים ושנים לאחר הלידה, יש לשמר את חובת הרישום הקיימת תיכף לאחר לידתו והכוללת את הוריו הביולוגיים. זכות זאת באה לידי ביטוי בניסוח הבא של "הצוות המקצועי", כדלקמן:

"פן חשוב ולא פחות משמעותי של טובת הילד, הוא הבטחת מימוש זכותו להכרת סיפור הבאתו לעולם ושורשיו"

30. העותרים יטענו כי כישלון אי הרישום מהווה נזק בלתי הפיך עבור אותם ילדים אשר עבורם חוקקה חובת הרישום. כאשר ילדים אלו יעמדו בפני צורך לברר את המידע אודות הוריהם הביולוגיים מכל סיבה שהיא, לא תהיה להם שום אפשרות חוקית לעשות זאת. היות ומדובר בפגיעה חמורה בזכות יסוד שנעשית על ידי המשיבים, דורשים העותרים להורות למשיבים לפעול באופן מידי לניהול פנקסי הרישום מכאן ולהבא ולתקן במידת האפשר את המקסימום האפשרי ביחס לעבר.

31. העותרים יטענו כי חוסר כל מענה מצד המשיבים, כולל לאחר מכתב מיצוי ההליכים מעיד כאלף עדים על המצב החמור, וכי אין בידי המשיבים מענה או הסבר לכישלון ומחדל חמור זה.

32. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו עשה המורה למשיבים לנהל רישום ילודים למי שנולד מתרומת ביצית בהתאם לחוק הביציות, וכן לנהל רישום מסודר למי שמקבל צו הורות או צו הורות פסיקתי בהתאם לתקנות הסכמים לנשיאת עוברים.

33. מאחר ומדובר במחדל הפוגע יום יום בילדים ובילודים חדשים, מבקשים העותרים מבית המשפט לפעול באופן מידי ובלוחות זמנים קצרים.

34. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים.

35. עתירה זו נתמכת בתצהירו של עותר 1 המצורפת לעתירה זו.

36. מן הדין ומן הצדק להיעתר לעתירה זו.

עותר 2
יהודה פואה

עותר 1
מיכאל פואה

בג"צ 909/20

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט הגבוה לצדק**

העותרים

1. מיכאל פואה
מרחוב התאנה 11, מצפה נטופה 1529500
טל': 0524-202884, פקס: 077-4448311
Mifo5649@gmail.com
2. יהודה פואה
מרחוב בני ישראל 11/16, עפולה
טל': 0523-114810
Puay10@gmail.com

נגד

המשיבים

1. מנהל בתי המשפט
2. מדינת ישראל – משרד המשפטים
3. מדינת ישראל – משרד הבריאות
4. היועץ המשפטי לממשלה
באמצעות פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466305, פקס: 02-6467011

תגובת מקדמית מטעם המדינה

בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד מוגשת בזאת תגובת המשיבים 1-4 (להלן: **המדינה**) לעתירה שבכותרת.

מן הנימוקים המפורטים להלן – ובכפוף לכלל האמור – בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע כי העתירה אינה מגלה עילה להתערבות שיפוטית.

כללי

1. העתירה שבכותרת מתמקדת בניהול מרשמים בישראל, בהקשרים של הולדת ילדים תוך שימוש בטכנולוגיות פרויזן והולדה שונות. העותרים, אבובנו הפועלים לחיזוק ערכי המשפחה במטרה, בין היתר, "לחגן על זכויות ילדים להורים טבעיים" (ראו עמ' 2 לעתירה), מבקשים בעתירה הוצאה של צווים שיפוטיים כדלקמן: "לנהל רישום ילודים עבור מי שגולד מתרומת ביצית בהתאם לחוק תרומת ביציות... וכן לנהל רישום מסודר במקרים בהם ניתן צו הורות או צו הורות פסיקתי בהתאם לחוק הסכמים לנשיאת עוברים" (עמ' 1 לעתירה).

הלכה למעשה מדובר בשלושה סעדים נפרדים:

האחד, כי המדינה תנהל רישום מסודר של ייצוי הורות" (סטטוטוריים), הניתנים על ידי בתי המשפט המוסמכים (בתי המשפט לענייני משפחה) לפי סעיף 11 לחוק ההסכמים לנשואת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), תשנ"ז-1996 (להלן: **חוק ההסכמים**),

השני, כי המדינה תנהל רישום מסודר של ייצוי הורות פסיקטיים, הניתנים כפי שיתואר להלן, על-ידי בתי המשפט לענייני משפחה, באחת משתי סיווגציות: כינון יחסי הורות בין קטיף לבין בן או בת הזוג של הורחו הביולוגי, ביחס לילדים שנולדו במסגרת הליכי פונדקאות שישראלים מבצעים בחו"ל וכן הליכים לכינון הורות עבור בן או בת-זוג של תורה ביולוגי לילד שנולד כתוצאה מתרומת זרע אנונימית, בישראל, כאשר הייתה כוונה משותפת מלכתחילה להבאת הילד לעולם;

השלישי, כי המדינה תנהל רישום מסודר של יילודים, לפי פרק ו' (סעיפים 33 ואילך) לחוק תרומת ביציות, תשי"ע-2010 (להלן: **חוק תרומת ביציות**).

2. עמדת המדינה היא, כאמור, כי במקרה לכלל האמור בחגובה זו – העתירה אינה מגלה עילה להתערבות שיטתית, זאת, בתמצית, לנוכח הטעמים הבאים:

באשר לסעד **הראשון**, יצוין כי המדינה מנהלת מזה שנים רישום מסודר של צווי הורות, הניתנים בהתאם לסעיף 11 לחוק ההסכמים (החובה לנהל רישום בפנקס מעוגנת בסעיף 16 לחוק). ממילא הסעד המבוקש בעניין זה מתייחד.

באשר לסעד **השני**, יודגש כי צווי הורות הפסיקטיים הם כלי משפטי שפותח בחלכה הפסוקה לשם התמודדות עם סוגיות שחותרו במציאות המשתנה והדינאמית של דיני המשפחה; וזאת, כשלב ביניים עד לעיון ההסדרים הדרושים בחקיקה. בהקשר זה יודגש כי עמדתו העקבית של היועץ המשפטי לממשלה היא כי בחלטה נדרשת חקיקה ראשית להסדרת תחום חשוב זה. במסגרת הליך חקיקה כאמור, אם וכאשר יגובש, ניתן יהיה, מטבע הדברים, לתת את הדעת גם לשאלת הצורך ביצירת פנקס רישום והסלח חובת רישום וכן לשאלת אופן הרישום והבטחת המידע. בשלב זה – וכאן העיקר בכל הנוגע לדרישות העותרים – אין מקור טרמטיבי המורה למדינה לאסוף מידע על לידות שבחקשורן ניתנו צווי הורות פסיקטיים או לערוך רישום בעניין, והדברים מקבלים משנה תוקף משהם שמוכר בהליכים רגישים וחסיים על פי חוק. לפיכך, עמדת המדינה היא כי אין לה סמכות להיעתר לסעד המבוקש בעתירה בנושא זה ודין טענותיהם של העותרים להידחות בהעדר עילה;

באשר לסעד **השלישי**, יובהר כי עד כה המדינה טרם השלימה את ההליכים הדרושים להקמת מרשם יילודים בהתאם לקבוע בפרק ו' לחוק תרומת ביציות. בהקשר זה יצוין כי סעיף 33 לחוק תרומת ביציות מורה כי פרטי הרישום וצורתו ייקבעו על ידי שר המשפטים לאחר התייעצות עם שר הבריאות. המדינה מודעת כמובן לחובה המוטלת עליה בעניין זה והוכנה

במשרד המשפטים טיוטת תקנות, שהועברה להתייחסות של משרד הבריאות בחודש מרץ 2020, והכוונה היא לפעול בהקדם להשלמת הקמתו של המרשם. יוער כי מתאם להוראת סעיף 36 לחוק תרומת ביציות, ממילא מידע ממרשם היילודים רלוונטי רק ביחס למו שמלאו לו 18 שנים. בהתחשב בכך שחוק תרומת ביציות חוקק בשנת 2010, עיון במרשם היילודים צפוי להיות רלוונטי לראשונה בשנת 2028. כפי שיובחר לחלץ, לאחר שמרשם כאמור יוקם, הוא צפוי לכלול מידע הקיים במשרד הבריאות החל בשנת 2010. מכל מקום, גורמי המקצוע גורמים כאמור בתקופה הזאת להשלמת המערים הדרושים ביחס לרישומי העבר ולהסדרת הרישום לעתיד על-מנת לאפשר את הקמת המרשם בהקדם. עמדת המדינה היא כי אין צורך לחייגות לסעד המבוקש על-ידי השותרים בהקשר זה, שכן מדובר בעניין המצוי על שולחנם של הגורמים הרלוונטיים המעלים כעת לטיפול בעניין כנדרש.

המסגרת המשפטית: חובות הרישום הקבועות בחוק

3. כדי שעמדת המדינה תהא ברורה, נפתח בהצגה, תמציתית, של המסגרת הגורמטיבית בכל הנוגע לחובות הרישום ומקסי הרישום הרלוונטיים לדיון בעתירה. על יסוד המסגרת המשפטית נפרט את עמדת המדינה במענה לסעדים המבוקשים בעתירה.

חוק אימוץ ילדים

4. נקודת המוצא לדיון מצויה בחוק אימוץ ילדים, תשמ"א 1981 (להלן: **חוק האימוץ**). כך, סעיף 29 לחוק האימוץ (אשר החליף סעיף מקביל שטגן בחוק אימוץ ילדים, התשי"ג-1960) קובע, כי כל צו אימוץ וכל ביטול של צו אימוץ יירשמו במגיס שינוחל בידי רשם שימנה לכך שר המשפטים. עוד מורה סעיף 29 האמור כי פרטי הרישום וצורתו ייקבעו בתקנות. סעיף 30 לחוק האימוץ קובע, מי רשאי לעיין בפנקס (ככלל ארבעה גורמים והם: חינוך המשפטי למשלה, רשם נישואין, עובד סוציאלי ראשי ומאומץ שמלאו לו 18 שנים), וכן, תנאים שונים שיחולו ביחס לבקשת עיון מטעמם של כל אחד מארבעה גורמים אלה.

5. התקנות הרלוונטיות, אשר קובעות את פרטי הרישום וצורתו, הן תקנות פנקס האימוצים, תשכ"ד-1964. תקנות אלו הותקנו מספר שנים לארר חקיקת החוק המקורי בשנת 1960; ובתפקיד "הרשם", כהגדרתו בחוק ובתקנות, מכהנת כיום עובדת הנחלת בתי המשפט (המזכירה הראשית של בית המשפט לענייני משפחה בתל-אביב-יפו).

6. מכאן נבקש להמשיך במסע במשעול החקיקה, ובמסגרתו להתייחס להוראות הדיון הרלוונטיות באופן ישיר לעתירה שבכותרת.

חוק החסכמים

7. בשנת 1996 נחקק חוק החסכמים. חוק זה עוגן, לראשונה, את האפשרות החוקית להתקשר בחסכום עם אם נושאת, אשר תישא ברחמה עובר שמקורו בהפריה חוץ-גופית, המתבצעת בין זרע האב המיועד וביצית האם המיועדת או ביצית מתרומה אנימיטית. לפי החוק, לאחר הלידה, האם הנושאת מוסרת את היילוד למשמורת החורים המיועדים, שהורותם על היילוד נוצרת עם מתן צו הורות על ידי בית המשפט לענייני משפחה (ראו למשל תיאורו של כ"י המשנה לנשיאה ריבלין בג"ץ 625/10 פלגיה ואח'י נ' משרד הבריאות (11.7.26)).

לשלמות התמונה יצוין כי בשנים האחרונות הוחלט להרחיב את מעגל הנשים הזכאיות לבצע פונדקאות בישראל גם לנשים בלא בן-זוג, הסובלות מבעיה רפואית שבשלה הן אינן יכולות לשאת היריון ולכן נדרשות לבצע את ההליך; ובכך לאפשר לכל אישה הסובלת מבעיה רפואית להסתייע בפונדקאות בישראל, בלא קשר לשאלת מעמדה האישי. זאת, בתנאי שנשמרת זיקה גנטית בין האישה (היא האם המיועדת) ליילוד, כשם שנדרשת זיקה גנטית בין למחות אחד מההורים המיועדים ליילוד, כאשר מדובר בהורים שהם איש ואישה (ראו סעיף 2 לחוק החסכמים).

עוד לשלמות התמונה יצוין, כי לאחרונה קבע הרכב מורחב של בית משפט נכבד זה כי "חסדר הפונדקאות בטעמו הנוכחי פוגע פגיעה בלתי חוקתית בזכויות לשוויון ולחירות של גברים ויחידים ושל בני זוג מאותו המין". בית המשפט הורה למדינה לעדכן עד ליום 1.3.21, האם הפגמים החוקתיים שבהם לוקה החסדר באו על תיקונם בחסדר שוויוני חולם (בג"ץ 781/15 ארד-פנקס נ' הוועדת לאישור חסכמים לנשיאת עוברים (27.2.20)).

8. בכל הנוגע לחובות רישום בהתאם לחוק החסכמים הרי שסעיף 16 לחוק הוא מעין "מקבילת" של סעיף 29 לחוק האימוץ. בסעיף זה נקבע, בין היתר, כי צו הורות הניתן על-ידי בית המשפט לענייני משפחה לפי סעיף 11 לחוק החסכמים יירשם בפנקס שינוהל על ידי רשם שימנה שר המשפטים (לשלמות התמונה יצוין כי בפנקס הסוקם לפי סעיף 16 לחוק יירשמו גם צווים הניתנים מכוח סעיפים 13 ו-14 לחוק, המתייחסים לסיטואציות ייחודיות של חזרת האם הנושאת מהסכמתה או צו קביעת מעמד לילד). עוד נקבע בחוק החסכמים, כי פרטי הרישום וצורתו ייקבעו בתקנות שיתקין שר המשפטים באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת (תקנות החסכמים לנשיאת עוברים) (אישור הסכם ומעמד היילוד) (רישום בפנקס), (תשנ"ח-1998), וכן, כי הוראות סעיף 30 לחוק האימוץ. שעליהן עמדו בתמצית לעיל, יחולו בשינויים המחויבים גם על עיון בפנקס המתנהל לפי חוק החסכמים. בתפקיד הרשם לפי חוק זה מכהנת המזכירה הראשית של בית המשפט לענייני משפחה בתל-אביב-יפו, האחראית כאמור גם על הפנקס המתנהל לפי חוק האימוץ.

9. עוד בחקשר של חוק החסכמים נעמוד על כך, כי מדובר בחוק טריטוריאלי. הסכם לנשיאת עוברים כמובנו בחוק, ומכלול החסדרים החלים עליו, רלוונטי אך ורק ליאם נושאת

ול"חורים מיועדים" תושבי ישראל (ר"י סי' 5 לחוק) ביחס להסכם לנשיאת עוברים ולהליך פונדקאות המתבצע בישראל. בחוק אף נקבע, כי החפריה החוץ-גופית והשתלת הביצית המפורית בגופה של האם הנשאת חייבות להיעשות ב"מחלקה מוכרת". היינו, מחלקה בבית חולים או מרפאה שהכיר בהם מנכ"ל משרד הבריאות (ר"י סעיף 312) לחוק וסעיף ההגדרות). כמו כן חשובה לעניין השתירה דגן העובדה, כי סעיף 16 לחוק, אשר קובע את חובת הרישום בפנקס, מצוי בפרק ג' לחוק שעוסק ב"מעמד הילד". סעיף 8 לחוק קובע, כי פרק ג' ייחול על הריון ולידת ילד שנועד על פי הסכם לנשיאת עוברים שאושר בהתאם לחוראות פרק ב".

הנה כי כן, חוק החסכמים, ובכלל זאת החוראות הנוגעות למנקס, חלים על הליכי פונדקאות המתבצעים בהתאם לחוק החסכמים ועליהם בלבד.

חוק תרומת ביציות

10. חוק תרומת ביציות, שנחקק בשנת 2010, נועד – כאמור בסעיף 1 לחוק – "להסדיר תרומת ביציות למטרת חולדות, תוך שמירה מרבית על כבודן, על זכויותיהן ועל בריאותן של התורמת והנתרמת, וכן להסדיר שימוש בביציות לצורכי מחקר, והכל תוך שמירה על מעמד האישה". חקיקת החוק היוותה חידוש חקיקתי משמעותי במטרה להסדיר את החיבטים השונים הכרוכים בשאיבה ובתרומת של ביציות בישראל ואת השימוש בביציות אלו, וזאת, בשם לב למחסור בביציות.
11. חוק תרומת ביציות קובע גם הוא כי ינהל "מרשם יילודים" ביחס להליכים לתרומת ביציות ולקבלת ביציות לטיפולים מכוון חוק תרומת ביציות. כך, פרק ג' לחוק, קובע בסעיף 33 כי תרשם אשר מונה בהתאם לחוק האימוץ ינהל גם את המרשם לפי חוק תרומת ביציות; וכן, כי פרטי הרישום וצורתו ייקבעו על ידי שר המשפטים, לאחר התייעצוה עם שר הבריאות. סעיפים 34-35 לחוק תרומת ביציות קובעים איזה מידע יועבר למרשם לצורך רישומו, ובכלל זאת מידע בדבר השתלת ביציות; מידע על אודות פרייהן האישיים של התורמת הנתרמת או האם הנשאת; מידע על אודות האב הנגטי או ציון סימו הקוד שהופיע על מבחנת הזרע, ככל שמדובר בתורם זרע; מידע בדבר לידות בפועל; מידע בדבר שמו הפרטי, שם המשפחה ומספר תעודות הזהות של היילוד; ציון דתה של התורמת ככל שהיא אינה בת דתה של הנתרמת, ומידע שלא נולד יילוד לתרמת או לאם הנשאת.
12. כאן המקום להבהיר, כי בניגוד למקרה של חוק האימוץ וחוק החסכמים, בכל הנוגע לחוק תרומת ביציות, טרם תוקנו תקנות אשר מסדירות את פרטי הרישום ואת צורתו. מכל מקום התבצעה עבודת מטה וסיוטת תקנות הוכנה במשרד המשפטים והועברה להתייחסות של משרד הבריאות בחודש מרץ 2020, לצורך קידום המשך הליך ההתקנה. סמוך לאחר מכן פרצה מגיפת הקורונה ובשל כך טרם התאפשר לקדם את הטייוטה ונשא זה מצוי על שולחנם של גורמי המקצוע הרלוונטיים.

13. זוהי אפוא המסגרת המשפטית בתמצית: המחוקק קבע חובה והסמיק את המדינה לנהל שלושה מרשמים הנוגעים לענייניו. האחד, פנקס אימוצים לפי חוק האימוץ, השני, פנקס לפי חוק ההסכמים. השלישי, מרשם יילודים בהתאם לחוק תרומת ביציות. בכל הנוגע לשני הפנקסים הראשונים הותקט תקנות המסדירות את פעולתם. פרטי הרישום וצורת הרישום של המרשם השלישי טרם הושלמו והנושא מצוי בדיונים בינמשרדיים.

טענות העותרים והשיג ושיח שהתקיים מולם

14. ביום 3.2.20 הוגשה לבית המשפט הנכבד העתירה שבכותרת. העותרים, אשר מבהירים בעתירתם כי הם פועלים "על מנת לשמר ולחזק את התא המשפחתי המהווה אבן היסוד לכל חברה בריאה, ולמנוע כל פעילות המובילה לדעתם לפירוקו" (עמ' 2 לעתירה) מבקשים מבית המשפט הנכבד ליתן צו שיורה למשיבים, כדלקמן: "לנהל רישום ילודים עבור מי שנולד מתרומת ביצית בהתאם לחוק תרומת ביציות (להלן: "חוק הביציות") תש"ע-2010, וכן, לנהל רישום מסודר במקרים בהם ניתן צו הורות או צו הורות פסיקתי בהתאם לחוק הסכמים לנשיאת עוברים (להלן: "חוק הפונדקאות") תשנ"ו-1996".

15. לעתירה מצורפת תכתובת שהתנהלה בין העותרים לבין נציגים שונים של המדינה, בין היתר בדרך של פניות בהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998.

לשלמות התמונה יצוין כי לעתירה לא צורף מכתב מיום 2.2.20, אשר נשלח לעותרים מאת הנהלת בתי המשפט והוא נותן מענה לסוגיות שהועלו על-ידי העותרים בפניותיהם וכן במסגרת עתירתם. ייתכן כי אי-צירוף המכתב נובע מססיכות הזמנים בין מועד שליחתו למועד הגשת העתירה (ביום 3.2.20 כאמור).

נוסף על כך, ביום 3.2.20, במקביל להגשת העתירה נשלח לעותרים מכתב מאת הלשכה המשפטית במשרד הבריאות.

העתק המכתב מיום 2.2.20 מצורף ומסומן מש/1

העתק המכתב מיום 3.2.20 מצורף ומסומן מש/2

עמדת המדינה באשר לשעדים המבוקשים

16. רישום של צווי הורות (סטטוטוריים) לפי חוק ההסכמים: בנקודה זו יובהר כי המדינה מנהלת, כאמור, רישום מסודר, בהתאם לתקנות המוזכרות בסעיף 8 לעיל, של צווי הורות הניתנים לפי הוראות חוק ההסכמים. הרשמות לעניין זה היא המוכרה הראשית של בית

המשפט לענייני משפחה בתל-אביב-יפו, עובדת הנהלת בתי המשפט, אשר מונתה על ידי שר המשפטים.

17. נושא זה הובחר במפורש במכתב האמור סיום 2.2.20 ודי בהפניה לאמור במכתב זה, כדי להוביל למסקנה כי אין בסיס לדרישות העותרים בכל הנוגע לחוק הסכמים. וכך נכתב:

"לפי בדיקתנו, בניגוד לנטען, במערכת בתי המשפט מנוהל על ידי הרשמת אשר מונתה לפי סעיף 16 לחוק הסכמים לנשיאת עובדי פנקס רישום מסודר לפי הוראות חוק הסכמים לנשיאת עובדים. פנקס זה עומד בדרישות הקבועות בתקנות הסכמים לנשיאת עובדים והוא כולל את כל המרטים הנדרשים לפיהן. לפיכך, טענתכם בסעיף 3 למכתבכם למה לכאורה, "אין בידי הנהלת בתי המשפט פנקס רישום מסודר של צווי הורות שניתנו על ידי בית המשפט כפי שמחייב החוק והתקנות" בטעות יסודה".

18. הנה כי כן, שעה שמתבצע רישום בפנקס, כנדרש, בהתאם להוראת סעיף 16 לחוק הסכמים – דין טענות העותרים בניגון זה להידחות.

19. רישום של צווי הורות פסיקטיים: העותרים מבקשים, כי המדינה תערוך מרשם סדור גם של צווי הורות פסיקטיים, בדומה לפנקס שקיים לפי חוק הסכמים. לחיזוק טענתם בדבר הצורך ברישום מפנים העותרים, בין היתר, לסעיף 7 לאמנת זכויות הילד של האו"ם, שם נכתב כדלקמן:

"1. הילד יירשם תיכף לאחר לידתו, ותהיה לו מלידתו הזכות להיקרא בשם, הזכות לקבל אזרחות, וככל האפשר הזכות להכיר את הוריו ולהיות מסופל על ידם.
2. המדינות החברות יבטיחו את מימוש זכויות אלה, בהתאם לדיניהן הלאומיים והתחייבויותיהן על פי המסמכים הבינלאומיים הנוגעים בדבר בתחום זה, ובמיוחד כאשר בהעדרן יהיה הילד חסר אזרחות."

20. דא עקא שעתירת העותרים אינה שסקת כלל ברישום שנועד למנוע מצב של ילדים נטולי אזרחות (כאמור בסעיף 217) (לאמנה), סוגיה אשר ממילא מוסדרת בהתאם להוראות חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965 – אלא הם דורשים שיוקם מרשם ייעודי ונפרד בנוגע לחלכים שכעניינם מתקיים הליך למתן צו הורות פסיקטי. זאת – וכאן העיקר – ללא כל עניון לכך בדין, ובוודאי שבלא כל הסדרה בחקיקה של מכלול החיבטיב הנוגעים לרישום הנדרש. בהקשר זה יוער כי אמנם נכון הדבר שהשימוש בכלי של צו הורות פסיקטי פותח

בחלכה הפסוקה בהשראת תוראתיו של חוק החסכמים (ההליך הראשון היה תמ"ש (ת"א) 60320/07 ג.צ.ג. היועץ המשפטי לממשלה (נבו, 4.3.12), אשר עסק במסכת שבדתית ייחודית שחובילה את בית המשפט בענייני משפחה לקבוע כי בנסיבות המיוחדות של אותו מקרה, ניתן לשאוב השראה מההליך למתן "צו הורות" (סטטוטורי) רמזון בחוק החסכמים ולקוטס הליך דומה שכונה בהמשך "צו הורות פסיקתי", ומאז השימוש בכלי זה הפך לחזון נפרץ). אולם בדין אין באמור כדי לקבוע כי כל סעיפיו של חוק החסכמים, ובכלל זה ההוראה בעניין רישום במקס ייעודי, חלים על חליכים למתן צו הורות פסיקתי. אין באמור כמובן כדי לגרוע מעמדתו העקבית של היועץ המשפטי לממשלה בדבר הצורך לעגן בחקיקה ראשית הוראות הנוגעות למתן צווים לכינון יחסי הורות באותן נסיבות שבתן נעשה כיום שימוש במסלול של צו הורות פסיקתי. במסגרת הליך חקיקה כאמור, אם וכאשר יגובש, ניתן יהיה, מטבע הדברים, לתת את הדעת גם לשאלת הצורך ביצירת מקס רישום והסדרת היבטים שונים של העניין.

בשלב זה אין באמור מקור טרמטיבי המורה למדינה או המתיר לה לאסוף מידע על לידות שבחקשן ניתנו צווי הורות פסיקתיים או לגרוך רישום בעניין במסגרת פקס ייעודי, וממילא גם אין בנמצא מקור חוקי המסדיר את אופן הרישום. לפיכך, עמדת המדינה היא כי אין לה סמכות להיעתר לסעד המבוקש בעתירה בנושא זה ודין טענותיהם של העותרים להידחות בהעדר עילה, והדברים נאמרים ביתר שאת משעה שהרישום המבוקש נוגע למידע אישי, רגיש וחסי מכות סעיף 68(ה) לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984, אשר הדיונים המשפטיים בחקשן מתנהלים בדלתיים סגורות.

21. לבסיס עמדתה של המדינה בנקודה זו נבקש להפנות להחלטה של כ"י השופט מי מזוז, אשר במסגרתה הוא עמד על אופיו הומני של מוסד צווי ההורות הפסיקתיים ועל הקשיים שהוא מעורר:

"[...] אציין תחילה כי עצם ההסדר של צו הורות פסיקתי, היינו צו הורות שאינו מעוגן בחקיקה, אינו מניח את הדעת ומעורר לדעתו קושי עיוני לא מבוסס. על כן נכון לדאוג בהסדר זה אך כמתרון זמני תוצר כורח המציאות עד להסדרת הנושא בחקיקה אשר תעגן בדין את הזכות לחירות בנסיבות להן יועד צו ההורות הפסיקתי האת תנאיה, כפי שהדבר נעשה בחוק המנדקאות ובחוק האיטוץ[...]".
[בע"מ 4880/18 מלוגית ואחי' ג' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 13, ניתן ביום 24.1.2019, החדגשות חוס"מ]

לאחרונה התייחס כ"י השופט נ' הנדל לדברים אלה, בציינו:

"כורח המציאות" שהזכיר חברי הוא חיי המעשה, שבהם נעשה שימוש גובר והולך בטכנולוגיות הולדת חדשות, שלא נאסרו על ידי

המחוקק – אך גם לא הוסדרו על ידו. ילדים שנוצרו בעזרתן, לתאים משפחתיים הלוכשים צורת שונות, יצאו ויוצאים לאוויר העולם – בארץ ומחוצה לה. בהעדר מענה סטטוטורי להתפתחויות אלה, צו החורות הפסיקתי מעניק "עזרה ראשונה" לאותם ילדים, מתוך הבנה שלא ניתן להחזיר אותם כחי ללא סטטוס משפטי, נודד באוויר. יש להפעיל פתרון פסיקתי זה בהירות רבה, תוך היצמדות מרבית לקווים העקרוניים שהתוות המחוקק. [...]” [בע"מ 3518/18, הינעץ המשפטי לממשלה נ' פלוני ואח', בפסקה 9, (3.3.20), יצוין כי בשלב זר תלויות ועמדת למני בית המשפט הנכבד עתירה לקיום דיון נוסף בפסק הדין (דני"א 1297/20 מכוני ואח' נ' הינעץ המשפטי לממשלה)].

בלי להידרש לשאלה האם אכן, כטענת העותרים, יש מקום – בבחינת דין רצוי – לערוך רישום, כמקסס ייעודי, של צווים הניתנים כיום במסלול של צווי חורות פסיקתיים – בוודאי שאין בידי המדינה לעשות כן בלא מקור הסמכה בדין.

ויובחר: איסוף מידע על אודות יילודים שבעניינם ניתנים צווי חורות פסיקתיים, כמו במקרה של הליכי מנדקאות הנערכים בחו"ל, ושמירתו במקסס ייעודי, הכולל פרטים חסויים על הילדים ועל הוריהם, בהמשך לדיונים שמתנהלים בדלתיים סגורות, הוא עניין בעל השלכות משמעותיות, המחייב הסמכה בחקיקה. הקמה של מקסס ייעודי כאמור וקביעת הפרטים שיירשמו ויישמרו במסגרתו אינן יכולות להיעשות בהיעדר חקיקה ובכל מקום חורגת מגדרי "העזרה הראשונה", שמבקש להעניק מוסד צווי החורות הפסיקתיים ליילודים הרלוונטיים ולמשפחותיהם. מדובר, כאמור, בסוגיה שהוכל להישקל ולהיות מוכרעת במסגרת הליך חקיקה סדור. הסעד אותו מבקשים העותרים במישור זה מייחס, אם כן, למדינה חובה שאינה מוטלת עליה במסגרת חקיקה ראשית וסמכות שאינה מצויה בידה בהיעדר חקיקה שכזו. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע, אפוא, כי העתירה בהיבט זה נעדרת עילה.

22. **מרחם היילודים, לפי חוק תרומת ביציות:** על המדינה מוטלת, כאמור, חובה לנהל מרשם יילודים, כפי שנקבע בחוק תרומת ביציות, ואין ספק כי השוכדה שחלף כעשור מאז נחקק החוק מחייבת להשלים את העניין בהקדם. עם זאת, כפי שיפורט להלן, מדובר בסוגיה המצויה על סדר יומם של הגורמים המוסמכים ועמדת המדינה היא כי יש לאפשר לרשויות האמונות על כך את קידום הטיפול בעניין, תוך מחיקת ראש זה של העתירה (חשור: בג"ץ 1283/06 ברית ליקוידטורים בירנוביל נ' שר הבריאות (9.3.11), בג"ץ 6260/07 עמותת נגישות ישראל נ' שר התחבורה (2.4.08)).

נמרט.

ראשית, גורמי משרד המשפטים פעלו יחד עם גורמי משרד הבריאות ונציגי ממשלה רלוונטיים נוספים, להתקנת תקנות שיסדירו את פרטי הרישום ואת צורתו. טיוטת ראשונית של "תקנות מרשם היילודים (דיווח, פרטי רישום), תשי"פ-2020" הוכנה על-ידי מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, והועברה למשרד הבריאות, לשם כבלת התייחסותו המקצועית אולם לנוכח פרוץ מגיפת הקורונה לא ניתן היה, עד כה, לקדם את התקנות. לאחר שניתן יהיה לשוב ולעסוק בנושא יוטטעו הערות משרד הבריאות, הסיוטה תועבר להתייחסותם של יתר הגורמים הרלוונטיים ובחמשך תפורסם להערות הציבור כמקובל, בטרם השלמת הליך החתקתה.

שנית, וכלי לגרוע מן האמור לעיל, יודגש למען שלמות החמונת, כי במסגרת הדיונים הבינמשרדיים עלתה האפשרות ליוזם תיקון חקיקה, אשר יעביר את האחריות למרשם היילודים לפי חוק תרומת ביציות למשרד הבריאות. זאת, בין היתר, בשים לב לכך שהליך תרומת הביציות והפרייתן הוא הליך רפואי שאינו תלוי כלל בצו של בית משפט. כמו כן, ביום 20.1.20 התקיים דיון בהשתתפות נציגי משרד המשפטים, משרד הבריאות, הנהלת בתי המשפט ורשות האוכלוסין וההגירה, אשר במהלכו נדונה דרך הפעולה הצפויה של המרשם ואופן העברת המידע אליו, ותוכנן כי תגובש עמדה סופית בנושא המשך הטיפול עם כיוון הממשלה ה-35. אולם, לנוכח פרוץ מגיפת הקורונה כאמור והעיסוק האינטנסיבי של משרד הבריאות, לרבות השר החדש, בנושא זה, לא ניתן להשריק בשלב זה איזה פתרון יתגבש, לכשתתפנה הממשלה החדשה לעסוק בנושא.

שלישית, בהתאם לסעיף 30 לחוק תרומת ביציות, וכתמיכה לתהליכים הרפואיים המוסדרים בחוק, הוקם במשרד הבריאות מאגר מידע הכולל פרטים אונים על תורמות, נתומות ועל המיועדים להיות אבות נטיים (או פרטים, במקרים רלוונטיים, כעניין תרומת ורע). במאגר זה נכללים חלק מהנתונים הרלוונטיים גם למרשם היילודים, אשר הקמתו נדרשת כאמור בהתאם לסעיף 33 לחוק. לאחר התקנת התקנות הדרושות להקמת מרשם היילודים, המידע הקיים במאגר המידע של משרד הבריאות ישמש לעדכון מרשם היילודים. מעד טסיף כי הוראות סעיף 36 לחוק תרומת ביציות מעלות כי מרשם היילודים יהיה רלוונטי במיוחד, החל משנת 2028, עת ימלאו 18 שנה ליילודים הראשונים שבעניינם חל הרוק. יובחר כי גורמי המדינה השונים אינם סמותניים לשנת 2028 או סמוך לכך, אלא שוקדים, בימים אלה, על התקנת תקנות מתאימות, כפי שפורט לעיל, והמדינה נערכת להשלמת הפער באשר לרישומי העבר ולרישום שיטתי וסדור בעתיד.

23. בשולי הדברים יצוין, כי עיקרי הדברים שפורטו לעיל נמסרו כאמור לעותרים במכתבים שנשלחו מאת הנהלת בתי המשפט ומאת משרד הבריאות (נספחים משי"ו ו-משי"ז).

24. סוף דבר: לנוכח ובכפוף לכלל האמור לעיל, בית המשפט הכבד מתבקש לקבוע כי העתירה, על שלושת הסעדים המבוקשים במסגרתה, אינה מקימה עילה להתערבות שיפוטית.

25. תאמור בתגובה זו תמוך בתצחיר מטעם ד"ר אתי שממת, ראש האגף למדיניות טכנולוגיות רפואיות, במשרד הבריאות, וכן בתצחיר מטעם גבי ינה כהן, המזכירה הראשית של בית המשפט לענייני משפחה בתל-אביב-יפו, מהנחלת בתי המשפט.

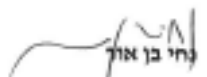
היום,

ט"ו בסיון התש"פ

07 ביוני 2020

יונתן קרמר

סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
במקליטות המדינה

ממונה במחלקת הבג"צים
במקליטות המדינה

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 909/20

לפני: כבוד השופט י' עמית
 כבוד השופטות ד' ברק-ארז
 כבוד השופט ע' גרוסקופף

העותרים: 1. מיכאל פואה, מראשי תנועת "בוחרים במשפחה"
 2. יהודה פואה, יו"ר ארגון "בצלמו"

נגד: 1. מנהל בתי המשפט כבוד השופט יגאל מרזל
 2. מדינת ישראל - משרד המשפטים
 3. מדינת ישראל - משרד הבריאות
 4. עו"ד אביחי מנדלבלויט - היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: כ"ג טבב התש"ף (13.08.2020)

בשם העותרים: בעצמם
 בשם המשיבים: עו"ד יונתן קרמר ועו"ד נחי בן אור

פסק-דין

העתירה שלפנינו כוללת שלושה נושאים, שהסעד שנתבקש לגביהם הוא ניהול מרשם מסודר.

נתייחס בקצרה לשלושת הנושאים ביחס לסעד שהתבקש:

1. רישום "צווי הורות" סטטוטוריים שניתנים על ידי בתי המשפט לענייני משפחה לפי סעיף 11 לחוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996.

בנושא זה מתנהל רישום מסודר של צווי ההורות, כך שהסעד שהתבקש בעניין זה התייתר, והדבר מקובל אף על העותרים.

2. רישום "צווי הורות פסיקטיים" שניתנים על ידי בתי המשפט לענייני משפחה.

נושא זה הוא מורכב. בשלב זה, לאור עקרון חוקיות המינהל, ובהיעדר מקור חוקי-נורמטיבי שמעניק הסמכה ליצירת מרשם כאמור, איננו רואים מקום להורות

למשיבים ליצור מרשם או מאגר מידע של צווים אלה. מטילא, שאר השאלות הערכיות והמעשיות שנושא זה מעורר אינן ניתנות להכרעה על ידינו, אלא נדרשות להסדרה חקיקתית, ככל שהכנסת תמצא זאת לנכון.

3. רישום של יילודים לפי פרק ו' (סעיפים 33 ואילך) לחוק תרומת ביציות, תש"ע-2010 (להלן: חחוק).

בנושא זה אכן נקבע בחוק כי על שר המשפטים בהתייעצות עם שר הבריאות לקבוע את פרטי הרישום וצורתו.

רשמנו לפנינו את הצהרת המשיבים כי המאגר על פי סעיף 30 לחוק קיים, כי כבר הוכנה טיוטת תקנות לעניין המרשם על פי סעיף 33 לחוק, וכי המשיבים מתעתדים לקדם את הנושא ולפעול להשלמת הקמתו של המרשם.

העותרים ביקשו להורות למשיבים ליתן לוח זמנים לקידום הליך התקנות התקנות, או להוציא צו על תנאי שיורה לחדול מלבצע תרומת או מכירת ביציות עד להקמת מאגר הרישום והפעלתו כחוק.

איננו רואים ליתן סעד זה, וככל שהמשיבים לא יקדמו את הנושא, טענות וזכויות העותרים עומדות להם.

4. לאור האמור לעיל – העתירה נדחית.

מאחר שהעותרים הציפו את העובדה שהמשיבים טרם החלו לנהל מרשם כאמור בסעיף 33 לחוק תרומת ביציות, אנו מחייבים את המשיבים בהוצאות העותרים בסך 3,000 ₪.

ניתן היום, כ"ו באב התש"ף (16.8.2020).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט